

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل: کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاكرات مجلس - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

شماره ۳۷۴۳

۱ شنبه ۲۴ آذرماه ۱۳۳۶

سال سیزدهم

شماره مسلسل ۱۳۹

دوره نوزدهم قانونگزاری

مذاكرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۳۹

صورت مشروح مذاكرات مجلس روزيك شنبه

۱۷ آذر ماه ۱۳۳۶

فهرست مطالب:

- ۱) تصویب صورت مجلس
- ۲) بیانات قبل از دستور آقایان: دکتر امیرحکمت - خلعتبری
- ۳) بیانات آقایان دکتر بینا و وزیر امور خارجه راجع به بحرین
- ۴) تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای وزیر دارائی
- ۵) تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای وزیر امور خارجه
- ۶) شور اول گزارش کمیسیون راه راجع با استخدام پنج نفر کارشناس راه آهن از خارجه
- ۷) تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس دو ساعت و ده دقیقه پیش از ظهر بریاست آقای اردلان (نایب رئیس) تشکیل گردید

۱ - تصویب صورت مجلس
 نایب رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود (شرح زیر خوانده شد)
 غائبین با اجازه - آقایان: یارافشار
 دکتر اسلان افشار - سنندجی - قبادیان
 سعیدی - عبدالحمید بختیار - مجید ابراهیمی
 حامری - هدی - مرتضی حکمت - سلیمان
 مراد بختیار - دکتر امین - ابتهاج -
 صفاری - اکبر - دکتر پیرنیا - مهندس فروغی
 دکتر هدایتی - دکتر دیبا - صراف زاده
 امیر بختیار - دکتر اسدی - قوام - دیهم

اعظم زنکنه - سالار بهزادی - معین زاده
 مهندس بهبودی - صامی - شادلو - اورنگ
 مشایخی - محمودی - قنات آبادی - دکتر -
 مشیر فاطمی - نقیه الاسلامی - رامبد
 غائبین بی اجازه - آقایان:
 دکتر طاهری - دکتر جهانشاهی - اریه - مشار -
 اخوان
 نایب رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟ آقای مهندس اردبیلی
 مهندس اردبیلی - در اظهارات جلسه گذشته بنده مختصراً اشتباهاتی هست

که درست کرده ام بدو باداره تند نویسی
 نایب رئیس - آقای بهبهانی
 بهبهانی - شکایتی است که تقدیم میکنم
 نایب رئیس - در صورت مجلس دیگر نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت مجلس تصویب میشود.
 ۴ - بیانات قبل از دستور آقایان: دکتر امیر حکمت - خلعتبری
 نایب رئیس - نطقهای قبل از دستور شروع میشود آقای دکتر امیر حکمت
 دکتر امیر حکمت - آقایان همکاران محترم توجه میفرمایند وظیفه ما نمایندگان علاوه بر بحث و مذاقه در وضع قانون يك وظیفه دیگری هم داریم و آن دنبال کردن جریانات روز است و اگر اوضاع و احوال را نامناسب می بینیم باید اظهار بکنیم البته ایراد این مطالب منحصر باین نیست که به بینیم دولت چه میکند وضع تمام افراد مملکت باید مورد توجه باشد و اینجا تذکر داده شود و بنده از کسانی هستم که بشهادت آقایان از گفتار حقایق در این جا هیچ وقت کوتاهی نکرده ام و نمیکنم و حتی اگر بر اثر عرض حقایق اشخاصی از بنده برنجند باز هم خودداری نمیکنم ولو اینکه بضرر من هم تمام بشود (احسن است) این وظیفه ما است. جناب آقای ذوالفقاری معاون نخست وزیر که از دوستان بنده بوده و هستند و همه آقایان علاقه ای بایشان دارند از اینکه بمجلس تشریف میآورند و به بیانات آقایان نمایندگان دولت توجه میفرمایند در حقیقت ایشان دو وظیفه بسیار مهمی دارند یکی اینکه مطالبی که اینجا گفته میشود در دستگاه دولت و در هیئت دولت مطرح بکنند و بحث بکنند و در حقیقت خواسته مجلس و خواسته مردم مورد توجه دولت قرار بگیرد. دوم اینکه چون سمت سرپرستی دستگاه تبلیغات را هم دارند بعقبه بنده حق اینست که مطالبی که اینجا

گفته میشود چون گفتنش برای مردم مفید است عیناً در دستگاه رادیو انعکاس پیدا بکند و همینطور در جریده بخصوص بنده خیال میکنم باید جریدرا راهنمایی بکنند مطالبی که اینجا گفته میشود بهمان صورت در جراند منتشر بشود بنده اینجا گله ای دارم از آقایان ارباب جرید و مخبرین آنها که اینجا تشریف دارند از لحاظ اینکه مطالب مختلف زیاد برای درج در جرید دارند و صفحات روزنامه ها کنجایش همه آنها را ندارد اغلب بنده میبینم که مذاكرات مجلس را میخواهند مختصر کنند در این اختصار اغلب اصل مطلب از بین میرود گاهی آنچه اینجا گفته شده با آنچه نوشته میشود متفاوت است باین جهت بنده گاهی مقتضی میدانم که با شخص تذکراتی بدهم که اینطور گفته نشده و اینطور بوده است و حتی بعضی جلسات مشروح مذاكرات را ببرم و نشان بدهم بنابراین بنده توقع این است که تمام دستگاهها در این مطالب يك قدری بیشتر توجه داشته باشند مطالبی که اینجا گفته میشود مطالب اصولی است و به نفع مملکتست و باید توجه کرد که صحیح منعکس بشود يك مطلبی که امروز بنده میخواهم عرض کنم راجع با وضع روز است بعضی توقعات میبینم در جرید نوشته میشود از طرف برخی دستجات که متأسفانه اکثر آراء تعدی و اجفاف بعموم را همواره در پیش گرفته اند از آنجائی که وظیفه دستگاههای مدیره مملکت بر این است که همواره نفع اجتماع را بر نفع فرد دستجات ترجیح بدهد در این باره می خواهم مواردی را من باب مثل عرض بکنم تا اولیای دولت واقعاً توجه داشته باشند. در این دو سه روزه در جرید اخبار و آگهی ها و عریضه های سرگشاده ای رادیوم که صنف کفاش یا خیاط یا خرازی فروش بر علیه فروشگاههای کدر جریان افتتاح است هیاهویی برپا کرده اند البته آقایان در شهرهای مالک

خارجی نوع این فروشگاهها یا مغازه های بزرگ را بسیار دیده‌اند که تاجه اندازه موجبات زلفاخواهده هاورمردم را بطور عموم فراهم کرده‌اند و انسان تمام ما بحتاج خود را می‌تواند باقل بها بجزد رود به آنجا فراهم کند و این مغازهها برای هر طبقه کارمندان دولت گرفته تا مردم دیگر و بالاخره کسبه جامعه ساکن پشهر و یک مملکت موجب آسایش و رفاه کشته و از همین راه است که دیگران مبادرت باجفاف کرافروشی نمی‌کنند (بهبهای-اماجنس داخلی تهیه می‌کنند) حالا که ما هم میخواهیم نظیر آن را برای رفاه عمومی بوجود بیاوریم و نظایر آن را بتدریج دائر کنیم بنده می‌بینم که این دستجات قبیل هیاهو بر پامی کنند و سردار این دستگاهها میشوند (صحیح است) (دکتر بیضا) اینها خون مردم را همیشه گرفته‌اند در صورتی که بنده فکر می‌کنم که باید نوع این دستگاهها متعدد باشد (صحیح است) در روز بروز باید ریاد تربشود (صحیح است) آقایان بجز این توجیه دارم امروز مثلا مزد دوخت یک دست کت و شلوار کم کم سیصد تا سیصد تومان رسیده است (صحیح است) می‌بینید یک سلوار را استاد خیاط می‌دهد یک شاگردی که ده الی ۱۲ تومان آن شاگرد در روز مزد میگیرد و برای دوخت یک کت هم ۲۰ تا ۲۰ تومان بشاگرد مزد می‌دهد ولی باصدا تومان یا چهار تومان و حداقل ۲۰۰ تومان مزد بگیرد یک مستخدم دولت چطور میتواند ۲۰۰ تومان مزد دوخت یک دست لباس را بدهد اجاف و نمایی را برحسب رسانیدماند که کمه ندارد هیچ خجالت هم نمی‌کنند مثلا ملاحظه بفرمائید قیمت یک جفت کفش کم کم از سی تومان رسیده بصد و صد و بیست تومان قیمت کفش خانها که خیلی هم بیشتر است و هیچ حسابی هم در بین نیست (صحیح است) این است که بنده یقین دارم دولت نوعی باین حرفها و نغمات نخواهد کرد و باید توجه داشت که واقعا در مملکت رقابت در دستگاهها بطور صحیح وجود داشته باشد و باید رقابت را بوجود بیاورند و همین پنجاه یکی از وسایل مبارزه با کرافروشی است که همیشه مورد توجه همه بوده است (صحیح است) مثلا ملاحظه بفرمائید یک دستگاه کفشی در قسمت پرورشگاه بوجود آورده‌اند که بنده پریروز یک جفت کفش که آنجا درست کرده بودند دیدم که بسیار کفش متنازی بود و در برابر میگرد با بهترین کفش کفشی های این شهر بنده که حساب درو و زیره و مزدش را کردم دیدم که به ۲۲ تومان تمام میشود و آن کفش را آقایان ۱۲۰ تومان هم در کفایشها نمیتواند بخره معلوم نیست بچه مناسبت باید اینقدر تفاوت فقه وجود داشته باشد (مهندس اردبیلی دولت توجه ندارد)

وظیفه هر دولت هر دستگاه هر مشغولی که میخواهد مزینه زندگی را باین بیارود و از این کرافروشی جلوگیری بکند این است که این نوع دستگاهها و فروشگاهها را تشویق بکند و زیاد بکند (صحیح است) بنده می‌خواهم یک عرض دیگری هم بکنم و شاید بعضی از آقایان موافق باشند و نبودند از وقتی موضوع آزادی تجار اینجا مطرح شده همیشه شنیده میشود که باید دستگاهها را مواظب منافع صاحبان صنایع باشد ولی صاحبان صنایعی که منصف باشند در کار تجارت اصول رقابت را مراعات بکنند و شما آقایان دیدید رایج بصنایع اعلی حضرت فقید تشویق کردند مخصوصاً صنایع نساجی و سایر صنایع را ملاحظه کردند و در نتیجه دستگاههایی بوجود آمدند و همه نوع تشویق و همکاری با این دستگاهها شد ولی بعد در عمل دیدیم همینقدر که جنگی پیش آمد و جنس از خارج نرسید اینها نیست ترین اجناس را بقیمت آرزای مردم تبدیل کردند بعد هم در موقعیکه اوضاع مملکت بواسطه اشتغال خارجهها هرج و مرج بود آقایان ملاحظه کردند که اینها هم یکی مزاحمین این مملکت شدند صاحبان صنایع بعنوان اینکه کارخانه آنها دخل و خرج نمیکنند برای اینکه کارگرها را بیکار نکنند آمدند از دولت مبالغ هنگفت ۲ میلیون و ۳ میلیون و ۴ میلیون پول گرفته‌اند بعنوان اینکه این کارخانهها نگاه بداریم و بر خلاف حق و حقیقت بدترین پارچه‌ها و گرانترین جنسها را دادند بمالقی هم از دولت پول گرفته‌اند و الان باید از دولت برسیم که اینها این پولها را پس داده‌اند یا نه؟ ما اطلاع داریم که اکثر این پولها گرفته است بخارج و این نوع اجافات قابل تحمل نیست و باید فکری برای اینکه کرد این بود وقتی که صحبت از آزادی تجارت شد و صحبت اینکه در مقابل صنایع خارجی از صنایع داخلی باید حمایت کرد بنده گفتم حمایت از صاحبان صنایعی باید کرد که واقعا بواسطه خود عمل میکنند مثل صاحبان صنایع ممالک دیگر یعنی جنس مرغوب بازار میاورند و بقیمت مناسب میفروشند البته آقایان میدانند که مزد در ایران از همه ممالک ارزانتر است اگر این کارخانهها بخواهند درست عمل بکنند با این مزد کم میتوانند رقابت کنند پارچه خوب بدهند بقیمت مناسب هم بدهند آنوقت حقیقه سود بزرگانی که آمد به میدان جنس خارجی نمیتواند رقابت بکند ولی وقتی نمیکنند و میخواهند سود استفاده کنند بدیهی است باید ما هم نافع عموم را در نظر بگیریم منافع اکثریت مردمی که لباس می‌پوشند ما نمیتوانیم برای حمایت از چهار نفر پنج نفر ده نفر مردم در مضیقه بگذاریم این وظیفه دولت و ما است که حمایت از مردم بکنیم که بپنجم چه راهی

نایب رئیس - آقای ارسلان

خلفتری.
ارسلان خلفتری - آقایان توجه دارند که دولت یک قدم مهمی در امر کشاورزی اخیراً برداشته است یعنی ۳۰۰ میلیون تومان از اعتبار حاصل از قانون اصلاح پشتوانه اسکانس را تخصیص بامر کشاورزی داده است (مهندس فرهر - بشرط اینکه بطور صحیح مصرف شود) برای بنده مطلب از این جهت قابل توجه است و هیچ تردیدی نیست که کسور ما شروع بیک تحول اقتصادی کرده است و خواهد کرد این تحول اقتصادی در امر کشاورزی مملکت بدون تردید اثر دارد و اگر همانطور که اقتصاد کشور پیشرفت می‌کند کشاورزی کشور بهمان تناسب پیشرفت نکنند این تحول بفتح مملکت نخواهد بود (نماینده کان - صحیح است) امروز یک نکته خیلی مهمی را میخواهم بفرماید آقایان برسانم نمایندگان دولت هم تشریف دارند اینجا دوزیر هم هستند امر کشاورزی فلابستگی دارد در واقع حمایت اکثریت مردم این مملکت اگر از کشاورزی

حمایت نشود بقتاسب ترقی اقتصادی کشور کشاورزی کشور پیشرفت نخواهد کرد و بر این باید از کشاورزی حمایت شود و نکته مهم است که عرض میکنم در امر کشاورزی در کشور ما مقایسه در آمد رشته‌های دیگر نیست (نماینده کان - صحیح است) خرج کشاورزی روز بروز در مملکت زیادتر میشود (صحیح است) و باید این درآمد کشاورزی روز بروز تیرل خواهد کرد (صحیح است) و به همین جهت اگر یک برنامه حمایتی وجود نداشته باشد که در آمد کشاورز را بالا ببرد و اگر درآمد کشاورزی در مملکت بقتاسب رشته‌های دیگر ترقی نکنند روی قاعده صیغیر کشاورزی نه فقط به همین حال معنی باقی خواهد ماند بلکه آقایان تردید نداشته باشند که در ظرف چند سال تنزل خواهد کرد و یکس قسوط خواهد کرد این یک مطلب بسیار مهمی است که در این موقع که دولت میخواهد برنامه کشاورزی را شروع بکند در نظر داشته باشد و این فکت را میخواهم بفرماید آقایان برسانم که اشخاصی اخیراً انگاری را میکنند و می‌نویسند بدون اینکه توجه داشته باشند که تئوری با عمل فرق دارد تئوری با عمل در یک مملکت نمیتواند در مملکت دیگر عینا مورد تقلید قرار بگیرد برای اینکه شرایط و اوضاع و احوال و همه چیز در مملکت دیگر فرق میکند حالا بنده میخواهم یک احصائیه بعرض آقایان برسانم ما که میخواهیم تئوریها و قوانین و خصایص سایر ممالک را تقلید بکنیم باید توجه داشته باشیم حالا بنده یک مملکتی را بعنوان نمونه مثال میزنم که ما کار کشاورزی خودمان را با آنها تطبیق می‌کنیم اول از همه بنده میخواهم آمریکا را مثال بیاورم آقایان توجه بفرمائید آمریکا در سالیکه بزورن ۱۹۰۷ منتهی شده است ۵ هزار میلیون دلار برای حمایت کشاورزی خرج کرده یعنی در یکسال بیانک زمین برای محدود کردن زراعت ۴۴۷ میلیون دلار کمک میکند و برای اصلاح زمین ۲۳۷ میلیون دلار کمک میکند برای کمک بشکر ۶۰ میلیون دلار کمک به پشم ۵۷ میلیون دلار کمک بصادرات و معاملات پایایی و فروش برای ارزش خارجی ۱۳۱۸ میلیون دلار ذخیره محصولات زیادی ۳۴۶ میلیون دلار حمل محصولات زیادی ۱۲۳ میلیون دلار قیمت تمام شده خالص قرضه‌های مربوط بحمايت از قیمت و خرید ۲۰ میلیون دلار سایر مخارج ۲۷۳ میلیون دلار برای برنامه دیگر کشاورزی قرضه‌هایی غیر از حمایت قیمت ۴۲ میلیون دلار قرضه بشکر کت‌های تعاونی روستا برقی ۲۹ میلیون دلار کمک بصادراتی

مدارس و اشخاص محتاج ۲۶۰ میلیون دلار برنامه‌های غذایی ظهر مدارس ۹۹ میلیون دلار بر این باید از کشاورزی حمایت شود و نکته مهم است که عرض میکنم در امر کشاورزی در کشور ما مقایسه در آمد رشته‌های دیگر نیست (نماینده کان - صحیح است) خرج کشاورزی روز بروز در مملکت زیادتر میشود (صحیح است) و باید این درآمد کشاورزی روز بروز تیرل خواهد کرد (صحیح است) و به همین جهت اگر یک برنامه حمایتی وجود نداشته باشد که در آمد کشاورز را بالا ببرد و اگر درآمد کشاورزی در مملکت بقتاسب رشته‌های دیگر ترقی نکنند روی قاعده صیغیر کشاورزی نه فقط به همین حال معنی باقی خواهد ماند بلکه آقایان تردید نداشته باشند که در ظرف چند سال تنزل خواهد کرد و یکس قسوط خواهد کرد این یک مطلب بسیار مهمی است که در این موقع که دولت میخواهد برنامه کشاورزی را شروع بکند در نظر داشته باشد و این فکت را میخواهم بفرماید آقایان برسانم که اشخاصی اخیراً انگاری را میکنند و می‌نویسند بدون اینکه توجه داشته باشند که تئوری با عمل در یک مملکت نمیتواند در مملکت دیگر عینا مورد تقلید قرار بگیرد برای اینکه شرایط و اوضاع و احوال و همه چیز در مملکت دیگر فرق میکند حالا بنده میخواهم آمریکا را مثال بیاورم آقایان توجه بفرمائید آمریکا در سالیکه بزورن ۱۹۰۷ منتهی شده است ۵ هزار میلیون دلار برای حمایت کشاورزی خرج کرده یعنی در یکسال بیانک زمین برای محدود کردن زراعت ۴۴۷ میلیون دلار کمک میکند و برای اصلاح زمین ۲۳۷ میلیون دلار کمک میکند برای کمک بشکر ۶۰ میلیون دلار کمک به پشم ۵۷ میلیون دلار کمک بصادرات و معاملات پایایی و فروش برای ارزش خارجی ۱۳۱۸ میلیون دلار ذخیره محصولات زیادی ۳۴۶ میلیون دلار حمل محصولات زیادی ۱۲۳ میلیون دلار قیمت تمام شده خالص قرضه‌های مربوط بحمايت از قیمت و خرید ۲۰ میلیون دلار سایر مخارج ۲۷۳ میلیون دلار برای برنامه دیگر کشاورزی قرضه‌هایی غیر از حمایت قیمت ۴۲ میلیون دلار قرضه بشکر کت‌های تعاونی روستا برقی ۲۹ میلیون دلار کمک بصادراتی

در اینجا نیست آن این است که زراعت مکانیزه کامل است و دفع آفات کامل است و بهداشت کامل است و بانکهای اعتباری کامل است و شرکت‌های تعاونی کامل است و حمایت از قیمت‌ها است و تنزل قیمت‌ها نیست و راه برای فرستادن محصول بیازار است و این حمایت هم هست که کشاورزی آمریکا سربای خودش می‌تواند باشد ما وقتی که برنامه صنعتی و برنامه کارهای عظیم عمران و آبادی را شروع کردیم اگر توجه بکشای زری‌مان نداشته باشیم آقایان سقوط کشاورزی حتمی است و بس باید در یک همچو موقعی برای کشاورزی برنامه حمایت تنظیم کرد در آمد کشاورزی متناسب با درآمد سایر کسبها و دیگر کسبها بود و در این در این احوال بنده اخیراً مقاله ای خواندم از رئیس کمیسیون کشاورزی مجلس نمایندگان آمریکا در مجله بوس اس نوز که در آنجا میگوید که کلیه آلات و ادوات تولیدی که در امر کشاورزی است معادل ۵۶ هزار میلیون دلار است و در صنعت ادوات که در غیر کشاورزی است و در صنعت است ۱۵۹ هزار میلیون دلار در امر کشاورزی تأسیسات مساویند و ارزش کالاها کشاورزی صنعت در آمریکا مساوست اما در آمد یک نفر که در ده زنده می‌کند ۶۸ دلار است در سال و حدود وسط در آمد یک نفر که در شهر زندگی میکند ۲۰۱ دلار است و توجه فرمودید آنوقت در آمد کشاورزی شش درصد درآمد همه مردم آمریکا را تشکیل میدهد آن دستگاه با عظمت و در یک همچو کشوری در آمد کشاورزی فقط ۶ درصد درآمد ملی و عمومی کل مملکت آمریکا را تشکیل میدهد به همین جهت در آمریکا از دهات شهرها هجوم میاورند و روز جمعیت شهرها زیاد میشود و یک فکری تازه پیدا شده که واحد کوچک کشاورزی دیگر از لحاظ اقتصادی مفید نیست و این فکر طرفدار پیدا کرده که واحدهای کوچک کشاورزی مستهلك در واحدهای بزرگ کشاورزی شود تا بتواند نفع و فایده‌ای داشته باشد این طرز تفکر در آنها است ولی دولت آمریکا کمی گوید خبر برای حفظ کشاورزی مملکت باید این بودجه باشد اگر دولت آمریکا حمایت نکند کشاورزی آمریکا سقوط خواهد کرد در چهار سال اخیر دولت آمریکا برای حمایت از قیمت‌ها هفت هزار میلیون دلار بکشاورزان آمریکا پول داد مصاحبه آقای وزیر کشاورزی می‌جانش اینجاست معذرتا مستور و بنسب وزیر کشاورزی آمریکا گفته است بعد از ۲۰ سال زحمت و خسارت ما در آمریکا در امر کشاورزی موقوفت بدست نیار داریم بنابراین آقایان ببینید چقدر کشاورزی در وضع حاضر از لحاظ ترقی صنعت از لحاظ ترقی اقتصادی در دنیا اهمیت دارد که دولت آمریکا میگوید ما توفیقی بدست نیارده ایم آنوقت در آمریکا چیزهایی که هست و

مازندران بتدریج کم خواهد شد دستزد زیاد است وقت دستزد زیاد شد دیگر کسی بنبه نمی‌کارد و زراعت نمی‌کنند دیگر امروز زراعت توتون در گیلان و مازندران صرف ندارد از روی احتیاج زارع می‌کارد و اگر روی حساب صحیح باشد دیگر زراعت واقعا صرف نمیکند زراعت چغندر تا دو سال دیگر با این کیفیت صرف نخواهد کرد آقایان اینکه در امر کشاورزی واردند توجه میکنند که بنده چهارم عرض میکنم تا دو سه سال دیگر کسی پول ندارد خرج قنات میکند برای اینکه سال بسال مزد بالا می‌رود و دیگر قنات‌های خراب آباد نخواهد شد و دیگر کسر پول نخواهد داشت که قنات تازه احداث کند و این جهت سیستم زراعت ما از بین خواهد رفت و اشها یک مسائلی است که تمام در حای خوشی باید توجه بشود آقایان خیال میکنند که زراعت با اکثر فایده دارد و اشخاص خیلی زیادی صحبت کرده‌اند حتی زراعت با تراکتور هم در خیلی از جاها مانع ندارد تراکتور که آن است خرج کمتری بقدری است که هیچکس از عهدش بر نم‌آید الان صدها تراکتور در درگاه‌های ایران در دهات خواننده یک آهن قراضه است که بولش را یکد مانده بنابراین زراعت با تراکتور هم در این شرایط صرف نمیکند بنده از لحاظ اینکه یک برنامه حمایت لازم است بیش از این نمی‌خواهم آقایان عرض کنم برای اینکه وقت مردم و با تمام است فقط میخواهم دو سه مطلب را دولت تذکر بدهم آقایان برای کشاورزی باید یک برنامه‌های خاصی داشته باشیم . . . نایب رئیس - آقای ارسلان خلعت - بی بی دو دقیقه دیگر وقت دارید ببینید چه لازم است اول بفرمائید .

ارسلان خلفتری - عرض کنم یکی اینکه باید اشخاص تشویق بشوند دولت باید وسائل تشویق و حمایت را فراهم بکند یکی هم اینکه مزاحمت مأمورین را کم بکند و بعد برنامه‌ای برای حمایت درست کند که زراعت کشاورزی برای مردم صرف بکند و چون وقت ندارم دیگر بیش از این در این موضوع عرض نمی‌کنم فقط میخواهم عرض کنم آقایان نمایندگان محترم توجه بفرمائید در مملکت ما صنعت نعت دار ترقی میکند توسعه پیدا خواهد کرد و این توسعه البته مفید است بحال مملکت بسیار مبارک است انشاء الله که ما در آمد بیشتر داشته باشیم ولی آقایان توجه بفرمائید در قبال ترقی صنعت نفت باید کشاورزی هم ترقی کند اگر نکرد ایران مثل ونز و لا میشوید و نوزولا به کشاورزی دارد و محصولات حیوانی و امراض حیوانی نسل گاوو کوسفند ما را از بین خواهد برد شما آقایان نمی دانید چقدر خسارت وارد می‌شود مادر دست اطلاع نداریم سالی معادل صد تا دو صد میلیون تومان گاوو کوسفند از بین می‌رود این ها چیزی است که در آمد کشاورزی را به تدریج کم میکند محصول خشکیار آذر - با بجان بتدریج کم خواهد شد محصول پنبه

بنده معتقد هستم که این تحول اقتصادی بضرر مملکت است و ملاحظه کشاورزی است و نتیجه این میشود که ما خود ما غذا نداشته باشیم و احتیاجات خودمان را نداشته باشیم و مجبور باشیم از خارج وارد کنیم و محتاج خارج باشیم صادرات ما کم خواهد شد و صادرات ما زیاد خواهد شد کشاورزی الان خواهد رفت و اشها یک مسائلی است که در قبال این برنامه دولت باید در نظر بگیرد و یک برنامه حمایت کشاورزی باید تدبیر و باورد تصویب بشود و امر بشود و الا کشاورزی ما از بین خواهد رفت این ۳۵۰ تومان که ما داریم فقط برای تعمیر قنات مخروبه قدیمی کرمان کافی نیست و که ما هشتصد قنات مخروبه دارد و باصدا میلیون تومان خرج دارد که تازه تعمیر بشود (احسن است) **نایب رئیس - آقایان دکترمیرزا وزیر امور خارجه را چه به بحرین نایب رئیس - آقای دکترمیرزا فرمائید دکترمیرزا بنده بعنوان قبل از دستور خواستم از حضور جناب آقای وزیر امور خارجه در مجلس شورای ملی استفاده کرده بعرض رسانم :** بقر اینکه خبر گزارها رسماً اطلاع دادند مجدداً در مجلس عوام انگلستان از طرف دولت انگلیس درباره بحرین اظهاراتی شد است من میتوانم از روی اطمینان کامل بگویم که این جریان مایه کمال تأسف عوام ایرانیان که دیده است (صحیح است) دولت انگلیس که با مادوست وهم‌بیمان میباشد چه ادر مواردیکه منافع او اقتضا میکند از قلب حقیقت و سعی در تضییع حق ما باثباتی ندارد و مراعات شرایط دوستی و هم‌بیمانی را نمیکند من نمی‌دانم چرا دولت شاهنشاهی در قبال این حق کسبها آنچه در مواردیکه واقف بحق بجانب ما است اقدام بعمل نمی‌آورند که حقوق حقه ایران محفوظ بماند و بقیته بنده باید ملاحظاتی را کنار گذاشت و ما هم می‌رودر بایستی مطالب حقه خودمان را برای روشن ساختن ذهنان جهان هم‌انسان بگویم بنده از آقای وزیر امور خارجه سؤال میکنم آیا ایشان اظهاراتی را که در مجلس عوام انگلستان شده است خوانده‌اند و اگر خوانده‌اند چه اقدامی نمودند؟ بقره بقیتم محفوظ خواهد ماند بعد از بیانات آقای وزیر امر خارجه عرضی دارم که بعد عرض میکنم (احسن است) **نایب رئیس - آقای وزیر امور خارجه بفرمائید وزیر امور خارجه (دکتر اردلان) -** آقایان محترم اینجناب هم با کمال تأسف اظهاراتی را که نماینده محترم بدان اشاره نمودند دیده‌ام . اولاً بنمایند که محترم مجلس شورای ملی اطمینان میدهم که دولت شاهنشاهی از هیچ اقدام مقتضی در بر گردانیدن بحرین شاک اصلی کوتاهی نکرد و نخواهد

کرد. (احسن) و چنانکه ملاحظه فرمودید در تقسیمات جدید کشور بحرین را که سابقاً بخشی از استان فارس بود بصورت استان مستقلی در آوردیم. ضمناً چون می بینم انتظار دارید که بنده در جواب مطالبی که در مجلس عوام انگلستان عنوان شده است نظر دولت شاهنشاهی را بر عرض برسانم با آنکه کرا را خود بنده در موافق مختلفه دلایل حقه خودمان را مبسوطاً بیان کرده ام. معذرتاً مجدداً علاوه بر دلایل فیر قابل انکاری که سابقاً ذکر کردم بنسایت اظهاراتی که در مجلس عوام شده است قسمتی از دلایل دیگری را که مبنی بر حق حاکمیت ایران بر بحرین است عرض میکنم.

در مجلس عوام آطور که خبرگزاری ها اطلاع داده اند در مورد حق حاکمیت ایران بر بحرین از طرف دولت انگلیس اظهار شده است که این ادعا دنبال ادعای های مکرری است که در ۱۰ سال اخیر توسط ایران اقامه شده و این ادعا در نظر دولت انگلستان بر اساس تلقی میگردد. اگر همانطور که در مجلس عوام اظهار شده است یکصد و پنجاه سال قبل بر گردیم و تقریباً از اواخر قرن هجدهم با بنظر طرف را مورد بحث قرار دهیم می بینیم حاکمیت ایران صرف ادعا نبوده و ایران در واقع و عملاً بر جزایر بحرین حکومت داشته (صحیح است) و شیوخ بحرین هر وقت آزاد بودند یا حکومت مرکزی اقتدار داشته است خود را مأمور و خراج گزار دولت مرکزی ایران میدانستند (صحیح است) و بحریه در اهتزاز بوده است. (صحیح است)

حالا اجازه دهید از تفصیل آن مجملی عرض آقایان نمایندگان محترم برسانم تا اگر برای خود اولیای امور انگلستان هم در مورد این کیفیت نیسانی روی داده باشد این تفسیر بی فایده نباشد.

در حدود سال ۱۷۶۶ خلیفه ابن محمد مؤسس خاندان شیخ فطلی به بحرین رفت و در آنجا اقامت گزید و حاکمیت ایران را بر این جزایر شناخت و دولت ایران هم او را عنوان شیخ حکمران جزیره تعیین نمود. خلیفه ابن محمد تا دم مرگ شاه ایران وفادار بود.

پس از گذشت او سرش احمد بن خلیفه بر مسند حکومت بر نشست. در این هنگام حکومت مرکزی ایران سرگرم مسائل گوناگون داخلی بود و احمد از این موقع استفاده کرده و در سال ۱۷۷۹ از برداشت مالیات بحکومت فارس باز زد و دولت فوراً قوای بی بحرین اعزام داشت و شیخ تسلیم شد.

در سال ۱۷۸۲ و ۱۷۸۳ دولتی از اعراب که با خاندان ابن خلیفه عداوت دیرینه داشتند بحریه بحرین را نخواستند ولی شیخ

بحرین حملات آن ها را دفع و تسلط خود را بر بحرین تثبیت گردانید. در سال ۱۷۹۰ که مجدداً ایران گریبانگیر جنگهای داخلی شد شیخ از برداشت مالیات امتناع ورزید ولی بعضی اینکه کار حکومت مرکزی سرو سامانی یافت و قوای برای تأدیب شیخ اعزام شد شیخ در سال ۱۷۹۹ نه فقط استعفاء عفو نمود بلکه مالیاتهای معوقه را نیز پرداخت (صحیح است) این جریانات معذرتاً مجدداً علاوه بر دلایل فیر قابل انکاری که سابقاً ذکر کردم بنسایت اظهاراتی که در مجلس عوام شده است قسمتی از دلایل دیگری را که مبنی بر حق حاکمیت ایران بر بحرین است عرض میکنم.

در مجلس عوام آطور که خبرگزاری ها اطلاع داده اند در مورد حق حاکمیت ایران بر بحرین از طرف دولت انگلیس اظهار شده است که این ادعا دنبال ادعای های مکرری است که در ۱۰ سال اخیر توسط ایران اقامه شده و این ادعا در نظر دولت انگلستان بر اساس تلقی میگردد. اگر همانطور که در مجلس عوام اظهار شده است یکصد و پنجاه سال قبل بر گردیم و تقریباً از اواخر قرن هجدهم با بنظر طرف را مورد بحث قرار دهیم می بینیم حاکمیت ایران صرف ادعا نبوده و ایران در واقع و عملاً بر جزایر بحرین حکومت داشته (صحیح است) و شیوخ بحرین هر وقت آزاد بودند یا حکومت مرکزی اقتدار داشته است خود را مأمور و خراج گزار دولت مرکزی ایران میدانستند (صحیح است) و بحریه در اهتزاز بوده است. (صحیح است)

حالا اجازه دهید از تفصیل آن مجملی عرض آقایان نمایندگان محترم برسانم تا اگر برای خود اولیای امور انگلستان هم در مورد این کیفیت نیسانی روی داده باشد این تفسیر بی فایده نباشد.

در حدود سال ۱۷۶۶ خلیفه ابن محمد مؤسس خاندان شیخ فطلی به بحرین رفت و در آنجا اقامت گزید و حاکمیت ایران را بر این جزایر شناخت و دولت ایران هم او را عنوان شیخ حکمران جزیره تعیین نمود. خلیفه ابن محمد تا دم مرگ شاه ایران وفادار بود.

پس از گذشت او سرش احمد بن خلیفه بر مسند حکومت بر نشست. در این هنگام حکومت مرکزی ایران سرگرم مسائل گوناگون داخلی بود و احمد از این موقع استفاده کرده و در سال ۱۷۷۹ از برداشت مالیات بحکومت فارس باز زد و دولت فوراً قوای بی بحرین اعزام داشت و شیخ تسلیم شد.

در سال ۱۷۸۲ و ۱۷۸۳ دولتی از اعراب که با خاندان ابن خلیفه عداوت دیرینه داشتند بحریه بحرین را نخواستند ولی شیخ

نوشت رسماً و آشکارا وفا داری خود را بدولت ایران اعلام نمود و بعد در سال ۱۸۶۹ لرد کلارندن آن نامه معروف را دایر بشناسائی حق حاکمیت ایران نه فقط بر بحرین بلکه در آبهای خلیج فارس بجای محسن خان کاردار ایران در لندن نکاشت که عیناً ترجمه آنرا برای آقایان نمایندگان محترم میخوانم. (احسن)

آقا عطف بنامه مورخ شانزدهم ماه جاری اینجانب دایر با اعلام وصول نامه مورخ سیزدهم شما متضمن دوم اسامه شیخ بحرین اینک توقیراً اظهار میدارد که این جانب با وزیر هندوستان تماس گرفته و مسئله وضع شیخ بحرین را کلاً مطالعه نموده ام و از این فرصت استفاده میکنم که نظریات دولت علیا حضرت ملکه انگلستان را در این باره باستحضار شما برسانم.

دولت انگلستان بدون هیچ اشکالی تصدیق میکند که دولت شاه اعتراض نموده است که اولیای دولت انگلستان اعتنائی بحق حاکمیت ایران بر بحرین ننموده اند. دولت انگلستان بنحوشایسته آن اعتراض را مورد توجه قرار داده است ولی حقیقت مطلب بطوریکه شما و دولت شاه بدون شك اطلاع دارند آنست که شیوخ بحرین در مواقع مختلف با دولت انگلیس مستقیماً عهدنامههایی منعقد ساخته اند و بشما اطمینان میدهم دولت انگلیس صرفاً برای جلوگیری از زدودی دریائی و برده فروشی و نگهداری قوای انتظامی در خلیج است که شیخ را ملزم (حشمتی) ملزم یعنی مجبورش کرده اند. به تمهیدات خود میدانند هر گاه دولت ایران برای این منظورها مستعد و آماده نگهداری نیروی کافی در خلیج باشند این کشور از یک وظیفه پر زحمت و پر خرجی راحت خواهد شد (احسن) ولی اگر شاه مهابی همد کردن این وظایف نباشند دولت طلبا حضرت ملکه انگلستان نمیتواند تصور صادر شده است. (شهمه نمایندگان) (حشمتی) چه برادری آقایان است (مهندس جفرودی) مجلس باین لغت معترض است. شاید لازم باشد اشاره مختصری هم راجع باین اعلامیهها بشود.

برادران عرب ما باید بدانند که بحرین یک قطعه از بدن ماست و مسئله بحرین برای ایران یک امر حیاتی است (صحیح است) و همانطور که دولت شاهنشاهی در مسائل حیاتی برادران عرب تا بحال علی رغم منافع خود از بذل هیچگونه کمک و همراهی دریغ نداشته آنها هم باید احترام مسائل حیاتی ما را منظور دارند (صحیح است). ولی دولت انگلستان نمیتواند رضایت بدهد که مأمورین خود را که سرپرستی امور انتظامی خلیج بدست آنها سپرده شده است از اعمال حق مجازات شیخ بحرین بوسیله تدابیر فوری در موافق ممنوع سازد که مراجعه بدربار تهران تأخیر هائی را در محترم میدانند که دولت ملت ایران نسبت

بداخلة دول بیگانه در مورد داخلی کشور چه تعصبی دارند و به احدی اجازه نمیدهند که در امور داخلی ایران مداخله نمایند. (صحیح است - احسن)

فایده رئیس - آقای دکتر بینا بقیه صحبتتانرا بفرمائید.

دکتر بینا - با عرض تشکر از بیانات جناب آقای وزیر امور خارجه که نمایندگان محترم مجلس شورای ملی را از اقدامات دولت در این زمینه مستحضر فرمودند بعضی همکاران محترم میرسانم همچنانکه اطلاع دارند مسئله بحرین برای کشور ما یک مسئله حیاتی است و جادار هر چه بیشتر در جلسات هلنی مجلس شورای ملی راجع باین موضوع بحث شود تاملت ایران از جبران کار باخبر گردد. بنده در تأیید بیانات مستدل و مستند جناب آقای وزیر امور خارجه می خواهم حقایقی را بسمع دنیای آزاد و دموکرات و زمامداران و مسئولین سیاست خارجی بریتانیای کبیر برسانم.

آقایان جای هیچگونه تردیدی نیست که در نتیجه مسامی شبانه روزی و سیاست مدبرانه شخص اول مملکت ما امروز در این منطقه حساس وضع ثابتی داریم و یک کشور قوی و قابل اعتمادی می باشیم و با این فدهائی که مرید داریم بحکم ضرورت در تمام شئون سیاسی و اجتماعی توفیق پیدا خواهیم کرد بطوریکه برای دولت انگلستان نیز دوستی چنین ملت و مملکتی قدر و قیمت دارد و ما معتقدیم که جلب اعتماد و دوستی دولت بریتانیای کبیر با سیاست جدیدی که در روابط خود با ملل دنیا پیش گرفته برای کشور ما حائز کمال اهمیت میباشد بنا بر این برای تحکیم مبانی مودت نباید اجازه داد که این نوع اختلافاتی که در واقع همل موجودیت تاریخی آن مرتفع گردیده خدشهای در روابط دو کشور وارد سازد دولت انگلستان باید یقین داشته باشد که دولت و ملت ایران منافع آن کشور را تشخیص داده و به هیچ وجه قصد تضییع آن را ندارد دولت انگلستان که با ما هم عهد و پیمان می باشد و معتقد است که روابط خود را با ما روی پایه جدیدی گذاشته و بر اساس احترام متقابل با ما همکاری مینماید و ازین رقتن عوامل سابق را از مظاهر این حق را بصاحب حق ادا کند آقایان آیا تصدیق ندارند که بحرین از لحاظ تاریخی سنن و آداب و عادات و ملت و قومیت ایرانیست؟ (صحیح است) و جزو ایران بوده است؟ آیا میتوان در مقابل حقیقت هم تردید کرد؟ برابر اجنبی مردم شرافتمند بحرین و تمام طبقات اعم از تاجر و کارگر و کاسب و بزرگ با هم متحد بوده و با نظم و ترتیب بی نظیری در برابر تمام اقدامات مأمورین انگلستان و کارشکنی های آنان متعیر بوده و تا نبل بمقصد ایستادگی خواهند کردند و نهضت وطن پرستان بحرین همیشه با حکام ایرانی اداره میشده.

مسئولین سیاست خارجی انگلستان را متوجه سازند که طرف معامله بودن با دولت و ملت ایران خیلی بصره و صلاح دولت انگلستان است و مأمورین آن دولت نباید در امور یکی از نواحی ایران دخالتهای مستقیم و ناروا بنمایند (صحیح است)

البته بنده نه بعنوان تهدید بلکه به عنوان مصلحت تقاضا دارم دولت بزرگی مانند انگلستان که به ملل بزرگ هندوستان آزادی داد بر سر جزیره ای که خاک مسلم کشور ایرانست نباید اینهمه سرسختی بخرج بدهد (صحیح است - احسن) و در نظر داشته باشد که اگر دولت انگلستان قبل از قضایای نفت کمترین توجهی بخواسته های حق مردم این کشور کرده و ادیان اوضاع در ایران رخ نمیداد (صحیح است) و اینهمه صدمه بطرفین وارد نمیشد. اکنون نیز بنده بنام یک فرادریانی عقیده دارم که بصره و صلاح طرفین است که باین جریانات در بحرین خاتمه داده شود (مهندس اردبیلی - انشاء الله) زمامداران دولت انگلستان باید تشخیص بدهند که اقدامات مردم بحرین برای الحاق بمادر وطن بیک دست نهضت مقاومت سری در این منطقه بعد اعلاای خود رسیده و دولت انگلستان نباید این وضع را نادیده بگیرد.

آقایان امروز ملل دنیا باین حقیقت پی بردند که دیگر انسان نمیتواند بنده و برده انسان دیگری باشد انسان باید آزاد بوده و آزاد زندگی نماید متأسفانه مدت زمانی این عقیده ژان ژاک روسو که میگفت بشر آزاد متولد شده ولی در بندگی زده گی کرده است در دنیا حکومت میکرد ولی امروز دیگر با ملل بیدار دنیا این بازی را نمیتوان کرد.

آقایان انصاف دهید ملل دنیا در هر جا راه جا داوطلب حق واقعی خود هستند بحرینی های ایرانی واقعی میگویند ما ایرانی هستیم و باید تحت حکومت ایرانی زندگی کنیم. حال دولت علیه بریتانیای کبیر که با ما در دوستی باز کرده واد عداوت با یک روح صمیمیت و تساوی با یک ملت کهنسالی که هنوز آثار تمدن اودر همین ممالک اروپائی باقیست رفتار انسانی کند یعنی حق را بصاحب حق ادا کند آقایان آیا تصدیق ندارند که بحرین از لحاظ تاریخی سنن و آداب و عادات و ملت و قومیت ایرانیست؟ (صحیح است) و جزو ایران بوده است؟ آیا میتوان در مقابل حقیقت هم تردید کرد؟ برابر اجنبی مردم شرافتمند بحرین و تمام طبقات اعم از تاجر و کارگر و کاسب و بزرگ با هم متحد بوده و با نظم و ترتیب بی نظیری در برابر تمام اقدامات مأمورین انگلستان و کارشکنی های آنان متعیر بوده و تا نبل بمقصد ایستادگی خواهند کردند و نهضت وطن پرستان بحرین همیشه با حکام ایرانی اداره میشده.

جناب آقای دکتر اردلان شما که مرد مجرب و درسیاست وارد هست باید جدیدت فرمائید که قضایای بحرین در دوره وزارت خارجه شما در مجلس ۱۹ تمام شود.

آقایان وقتی نهضت مقاومت سری می دارد و میکوشد زرادگاه خود را از چنگال اجنبی رهائی بگذرد مردم بشردوست انگلستان نیز باید کمک کنند تا ساحتین قلمه ای از خاک ایران که برای الحاق به مبهن اصلی خود فداکاری و از جان گذشتگی مینمایند توفیق حاصل کنند.

جناب آقای وزیر امور خارجه بنده صراحتاً بجناب عالی میگویم یکی از علل عدم پیشرفت کار و نرسیدن به مقصود و حل نشدن موضوع اینست که هنوز در بسیاری از مناطق حساس از طرف دولت انگلستان کارمندی وجود دارد که خیره آنها از سیاست قدیم درست شده و آنان نمیتوانند و یا نمیخواهند وضع فعلی را پیش چشم خود مجسم سازند و مسلماً اگر کارمندان جوان و با افکار جدید و عالم بوضع موجود دنیا باین مأموریتها اعزام شوند تسهیلات عمده ای در پیدا کردن راه حل بدست خواهد آمد ولی متأسفانه نماینده دائم انگلستان در بحرین از طرفداران این مکتب قدیم و سیاستی است که نمیتواند وضع موجود را در نظر بگیرد.

بطوری که در زیر یرده و با دخالت های نازروای خود اختلال کرده و زمینه را برای رفع بحران و اختلاف مشکل تر میسازد.

آقایان اعمال زور و زور شکنجه اهالی و دستور توقیف تنها روزنامه ای که در بحرین منتشر میشود و هزاران اقدامات ناشایست دیگر در نتیجه بی اطلاعی طرفداران همین مکتب قدیم است که احساسات مردم شرافتمند و میهن پرست بحرین را متأثر میسازد. چنانکه چندی قبل کمیته عالی اجرائیه نهضت مقاومت سری بحرین ضمن اختطاری شایسته انگلستان تذکر داده که بزودی تمام قدرت را از دست وی خارج ساخته و همین پرستان زمام امور را بدست خواهند گرفت. من اطمینان دارم شیخ فطلی بحرین که یک کفر ایرانی اصیل است با احترام تعهدات اجداد خود باطناً حامی و طرفدار میهن پرستان بحرین میباشد. دولت انگلستان و دنیای آزاد باید بدانند که مردم بحرین بهیچوجه زیر بار ننگ جدائی نخواهد رفت و برای خنثی ساختن نقشه ها و مقاومت در برابر اجنبی مردم شرافتمند بحرین و تمام طبقات اعم از تاجر و کارگر و کاسب و بزرگ با هم متحد بوده و با نظم و ترتیب بی نظیری در برابر تمام اقدامات مأمورین انگلستان و کارشکنی های آنان متعیر بوده و تا نبل بمقصد ایستادگی خواهند کردند و نهضت وطن پرستان بحرین همیشه با حکام ایرانی اداره میشده.

بنیاد نشان خواهند داد که این نهضت مردم بحرین همان نهضت واقعی ملت ایرانست که در هروق و شرابین مردم این کشور ریشه دوانیده است.

بارها از پشت همین تریبون گفته ام که نهضت های ایران منتسب بیک دسته و گروهی از مردم ایران نیست زیرا اگر صفحات تاریخ ایران را ورق بزنیم و از مد نظر بگذرانیم باین حقیقت بارز پی می بریم می بینیم که نهضت ملت ایران پر دامنه تر و عمیق تر از آنست که تصور می شود. دنیا باید بداند این جنب و جوش دنباله همان نهضتی است که روزی ایرانیان را برای اغراج بیگانگان تحت عنوان شوخیه روزی تحت عنوان اخوان الصفا روزی بنام بابکی و خرم دینان روز دیگر برای ملی کردن نفت و امروز هم برای الحاق بحرین بمادر وطن بصدا در آورده است. جهانیان باید بدانند که مردم وطن پرست و غیر و قهرمان بحرین اقدامات خود را برای رهائی از چنگال جور و ستم ادامه خواهند داد و در این مورد مردم و مجلس ایران نیز با هم وطنان خود برای تحصیل آزادی متحد و هم صدا میباشند.

آقایان ما تاکنون در مجامع بین المللی نشست بمسائلی که برای برادران عرب حیاتی بوده است از هیچ نوع کمکی فرو گذار نکردیم آنان نیز در مسائل حیاتی ایران که بحرین یکی از آن مسائل بشمار میرود و ایرانیان آنرا عضوی از بدن خود میدانند باید با کمک کرده و تقاضای ما را احترام بگذارند در غیر این صورت نباید من بعد در هیچ جا از ما توفیق داشته باشند جای بسی تعجب و تأسف و تأثر است که هم پیمانان و ملل دوست مسلمان تادیروز که ما حرفی نمیزدیم اصلاً ساکت بودند و بقول ملل عرب در تحت الحما یگی ساختگی بریتانیا حرفی نمیزدند اکنون که ما میخواهیم حق خود را بگیریم ملل مسلمان بفتح دولت انگلستان بقای وضع موجود را طالب اند حتماً باید گفت که از ماست که بر ماست (دکتر دادفر - خودشان هم تحت الحما یه اند) معنی برادری را هم فهمیدیم

جناب آقای وزیر امور خارجه آقایان نمایندگان محترم مجلس شورای ملی با فیصله دادن باین مشکل بی گمان یکی از افتخارات بزرگ تاریخی نصب دولت و مجلس شورای ملی ایران خواهد شد و عقیده بنده حل این مشکل از حل مشکل نفت بفرج تر نیست آقایان بیائید برای مدتی که از عمر دوره ۱۹ قانونگذاری باقیست و همین يك موضوع و حل آنرا برنامه ووجه همت خود قرار دهیم تا مادام العمر با سر بلندی و افتخار زندگی نمایم من یقین دارم ملت بزرگ و آزاد منش انگلستان بندهای وجدانی ملت ایران جواب مثبت خواهد داد مایون و آزادی خواهان انگلستان و با حسن تفاهمی که در زمامداران

انگلستان سراغ دارم این موضوع را با حسن نیت و بطریق مرضی طرفین فیصله خواهند داد (صحیح است) (احسن)

۴- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای وزیر دارائی

نایب رئیس- وارد دستور میشود

آقای وزیر دارائی

وزیر دارائی (ناصر)- يك لایحه ای به مجلس شورای ملی تقدیم میکنم برای اینکه اجازه بفرمایند اضافات و ترفیعات سال ۳۵ که در سال ۳۵ اعتباری نداشته از صرفه جوئی های سال ۳۶ پرداخت شود و هم چنین يك قسمتی از تفاوت اضافه و ترفیعات سال ۳۴ هم از محل سال ۳۶ پرداخت خواهد شد (احسن)

دکتر امین- برای اشل کارمندان هم يك کاری بکنید.

نایب رئیس- بکمیسیون مربوطه ارجاع میشود. آقای وزیر امور خارجه

۵- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای وزیر امور خارجه

وزیر امور خارجه (دکتر اردلان)- بهمت و کومک آقای نمایندگان محترم برای ما يك اعتباری منظور شد که برای سفارتخانه هایمان منزل بخیرم ولی در عمل مواجه با پرداخت عوارض و مالیات های زیادی می شویم و تمام مالک حاضرند صرف نظر کنند و معاف کنند بشرط اینکه ما هم همان کار را بکنیم. اینست که در این زمینه ماده واحده ای تقدیم میشود.

۶- شور اول گزارش کمیسیون راه راجع با استخدام پنج نفر کارشناس راه آهن از خارجه

نایب رئیس- لایحه استخدام پنج نفر کارشناس برای راه آهن مطرح است گزارش کمیسیون راه رسیده قرائت میشود (شرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون راه به مجلس شورای ملی

کمیسیون راه لایحه شماره ۲۷۱۵ دولت راجع با استخدام پنج نفر کارشناس راه آهن از خارجه را مطرح و مورد شور قرارداد با توضیحاتی که آقای وزیر راه دادند ماده واحده بشرح ذیل تصویب و اینک گزارش آن تقدیم میشود.

ماده واحده - وزارت راه اجازه داده می شود که مدت خدمت پنج نفر از کارشناسان تبعه آلمان غربی را که در خدمت راه آهن دولتی ایران بوده اند و مدت استخدام آنها پایان یافته برای مدت دوسال دیگر از تاریخ خانه قرار داد قبلی که با حقوق و مزایای دربارتی بشرح زیر می باشد:

۱- آقای مهندس کریمتیان اشعید ماهیانه بیست و پنج هزار ریال حقوق ریالی با اضافه دوهزار و پانصد مارک آلمان و سایر مزایای متعلقه

۲- آقای دکتر لودلف کلی ماهیانه بیست و پنج هزار ریال حقوق ریالی با اضافه دوهزار و پانصد مارک آلمان و سایر مزایای متعلقه.

۳- آقای مانریخ هاسکامپ ماهیانه بیست و سه هزار ریال حقوق ریالی با اضافه دوهزار مارک آلمان و سایر مزایای متعلقه

۴- آقای کارل هنس شولتس ماهیانه بیست هزار ریال حقوق ریالی با اضافه یک هزار و پانصد مارک آلمان و سایر مزایای متعلقه.

۵- آقای گرهارد سیسگرت ماهیانه بیست هزار ریال حقوق ریالی و یک هزار و پانصد مارک آلمان و سایر مزایای متعلقه تمدید نموده و حقوق و مزایای آنها را از اعتبارات راه آهن دولتی ایران تأمین و پرداخت نمایند.

مخبر کمیسیون راه - مهندس فروهر گزارش از کمیسیون بودجه به مجلس شورای ملی

کمیسیون بودجه با حضور آقای معاون وزارت راه لایحه راجع با استخدام پنج نفر کارشناس آلمانی برای راه آهن را مطرح و موافقت شد اینک خبر آنرا به مجلس شورای ملی تقدیم میسازد.

مخبر کمیسیون بودجه - مشایخی گزارش از کمیسیون امور خارجه به مجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه در جلسه اخیر خود با حضور آقای معاون وزارت امور خارجه لایحه شماره ۲۷۱۵ دولت راجع با استخدام پنج نفر متخصص آلمانی برای امور بنگاه راه آهن را رسیدگی و تصویب نمود اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی مینماید.

مخبر کمیسیون امور خارجه - مرات استفساری

نایب رئیس- کلیات مطرح است آقای صدرزاده فقط در کلیات اسم نوشته بودند که حضور ندارند. مخالفی نیست؟ (اظهاری نشد) اعلام رأی میکنیم رأی میگیریم بورد در ماده واحده آقایانی که موافق هستند بفرمایند، تأمل بفرمایید شماره شود (اثر برخاستند) تصویب شد شور در خود ماده واحده است. آقای مهندس هدایت

مهندس هدایت - بنده اصولا بملت اینکه مهندسین ایرانی شایسته ای داریم که در راه آهن میتوانند خدمات شایسته ای بکنند ولی برای اینکه دولت توجهی به آنها ندارد و حقوق کافی باینها نمیدهد نمیتواند از وجود این اشخاص استفاده کند و با استخدام خارجی مخالف هستم بعلاوه این لایحه بنظر بنده چندتا موضوع مهم هم دارد. ملاحظه بفرمایید که يك مهندس که در قسمت اول این ماده واحده

ذکر شده است ماهیانه دو هزار و پانصد تومان با اضافه دوهزار و پانصد مارک آلمان پرداخته میشود، یعنی ماهی هفت هزار و پانصد تومان پرداخت می شود و آنوقت نوشته است سایر مزایای متعلقه، این سایر مزایای متعلقه چه حدودی دارد؟ منقض چیست؟ برای چیست؟ دوم اینکه تاریخ مدت و خاتمه خدمت در این لایحه معلوم نشده است نوشته است از تاریخ خاتمه خدمت تا مدت دوسال، بنده توقع دارم که نماینده محترم دولت اولاً بگویند این اشخاص برای چه کاری استخدام شده اند و چه وظایفی را انجام میدهند ثانیاً این سایر مزایای متعلقه حدش چیست؟ و این مدت دوسال تا کی خواهد بود؟ بنده خیال میکنم که اگر دولت به مهندسین و متخصصین ایرانی بیش از این توجه کند، با حقوق بسیار کمتری شاید نصف، شاید ثلث حقوق همین متخصصین از متخصصین ایرانی که بسیار شایسته تر هستند میتواند در استخدام بیاورد اصلاً این روزها مد شده است همش خارجی، جناب آقای ارسلان خلعتبری ملاحظه فرمودید تذکر فرمودند در کنسرسیوم با وجود اینکه قید شده است که باید ایرانی استخدام شود و شرکت ملی نفت باید این موضوع را کاملارامات کند در همه شئون الان مد شده است تمام بخارجی ها مراجعه می شود، تمام کارها بخارجی ها مراجعه می شود و منافع آن به جیب خارجی می رود - آقایان ما جائی که متخصص نداریم اذعان داریم که باید خارجی بیادریم ولی آنجاییکه داریم باید از ایرانی استفاده کنیم - اینها لااقل اگر منفعتی هم ببرند برای مملکت خرج خواهند کرد. خارجی همین کارها را را میگیرد و دست دوم میدهد به ایرانی این را مجلس شورای ملی آقایان نمایندگان محترم باید بدانند که اینجا تمام کارهاییکه بخارجی ها واگذار کرده اند در واقع آنرا ایرانی ها انجام میدهند، سر بازخانه ها و لوله کشی را خود ایرانی ها انجام میدهند ولی با قیمت نازلتری و این بیست درصد سی درصد اختلاف بصورت ارز از این مملکت خارج میشود. بنده میخواهم وزارت راه حالا که این پنج نفر را میخواهد استخدام بکند در فشار قرار بگیرد ولی این اصول باید در اینجا رعایت بشود و باید از ایرانی حمایت بشود وقتی مایول خودمان را داریم در مملکت خودمان خرج میکنیم باید در درجه اول از ایرانی حمایت بشود و اگر در کاری متخصص نداشته باشیم بروند خارجی بیآورند این بود عرض بنده

نایب رئیس- آقای مخبر مهندس فروهر (مخبر کمیسیون راه) در قیاب وزیر راه و معاون وزارت راه که اینجا تشریف نیاوردند بنده تا اندازه ای

که از این لایحه اطلاع دارم بسم آقایان نمایندگان محترم میرسانم. بنده خودم یکی از طرفداران جدی حمایت از متخصصین ایرانی هستم و بارها از پشت این تریبون بصورت سؤال بصورت قبل از دستور توجه دولت را جلب کرده ام، حتی اقدامی هم که سال گذشته شد در لایحه بودجه ۳۶ متأسفانه حالا آقای وزیر دارائی تشریف برده اند در لایحه بودجه ۳۶ گذشته شد که این تبیضی که برای طبقه تحصیل کرده مملکت هست که اسباب دلزدگیشان باشد تا حدی میخواستیم از سیصد تا هفتصد تومان بدهند و جبران شود آنهم متأسفانه دولت فعلی انجام نداد (احسن) و مهندسین و متخصصین دلزدند بنده ادعا نمیکند که ایران متخصص و مهندس با اندازه کافی دارد هیچ تعصب صنفی مهندسی ندارم، هیچ عنوان بنده متخصصین تمام قسمت های دیگر علوم بین المللی را يك چشمه نگاه نمیکند که ایرانی را نگاه میکنم - این موضوعی که اسباب دلزدگی این طبقه شده است این را عرض میکنم بنده در کمیسیون برنامه هم که عضو هستم توجه سازمان متخصصین ما مانع نمیشوم، بسیار خوب مسئله این میگویند ما متخصصینی میخواهیم و اگر نمایندگان این برنامه میخواهند با آن سد میخوانند آنرا راه میخوانند ما نمیکوئیم که بیاورند، بنده در اینجا هم کفتم الان هم استدعا میکنم که این آقایان که يك دوره ای بوده اند و يك دوره دیگر استخدامشان تمدید میشود مکلف باشند يك معاون ایرانی و مهندس ایرانی داشته باشند که حقوقشان بین این هفت هزار و پانصد تومان و آن ۶۴۳ تومان که بر تهنه خودمان میدهند باشد تا بتوانند بالاخره در انقضای مدت انشاء الله از این ایرانی ها بیآورند و جای آنها و جای آنها را بگیرند بنده این را میگویم، حالا باز اگر متخصصین دیگری هم میخواهند آنرا هم بیاورند ولی معاون ایرانی برایشان بگذارند، اینست که بنده معتمد چون دولت در کمیسیون توضیح داد که ما احتیاج داریم بنده در کمیسیون بودم و وزیر راه باصراحه توضیح داد که ما دیزلهائی ها داریم (پرفسور اعلم - همین پنج تا) بنده اطلاع ندارم بیشتر ونی - ما ما احتیاج داریم لازم داریم و کمیسیون تصویب کرد و البته حالا بسته برای آقایان محترم است ولی میخواستم اینجا این همکاری که مجلس همیشه کرده و لواجه را تصویب کرده و وسیله کار را در دست دولت گذاشته است دولت هم بدردهای خودش برسد حالا دردها ما هیچ شهرستانها عقب است و کار نمیشود، هیچ، بدرد خودش برسد دولت که هر چه لایحه می آورد ما تصویب میکنیم هر حقوقی که میخواهد می دهیم لااقل کاری بکنند که دو سال چهار

سال ده سال دیگر باین مرحله برسیم که از این خارجی ها بی نیاز شویم حالا آن ها قمر مصنوعی و این حرفها دارند و ما آن ادعا ها را نداریم ولی کاری بکنید که بتوانیم این اقدامات را بکنیم و احتیاجات عمومیان، پلکان، سد مان کشاورزیمان را تاحدی بتوانیم بدست خودمان انجام دهیم این توضیحی بود که خدمت آقایان عرض کردم و استدعا میکنم چون شخص وزیر راه شخص شریفی است و احتیاج دارد تصویب بفرمایند.

نایب رئیس - آقای پرفسور اعلم

پرفسور اعلم - اولاً بنده خیلی متشکر از جناب آقای مهندس فروهر که دفاعی مخالفت بود

نایب رئیس - اشتباه نشود مخبر از نظر کمیسیون دفاع کرده عقیده شخصیشان را هم گفتند

پرفسور اعلم - ولی من تعجب می میکنم نه يك کاری است از وزارت راه ما می خواهیم اینجا تصویب کنیم نه خود آقای وزیر راه و نه معاون ایشان تشریف دارند (یکی از نمایندگان - رفته اند کرمان) خوب بعد که تشریف میاورند توضیح میدهند بنده نمیفهمم گرفتاریهای راه آهن با همین ۵ تا آلمانی بر طرف میشود و دیگر تمام کارها درست میشود؟ در يك مملکتی که قانون گذارند اند که حق استخدام ایرانی ندارند چطور میاید ۷۵۰ تومان بخارجی میدهند؟ (یکی از نمایندگان - ده هزار تومان) این گناه است در صورتی که مطمئن هستیم که همه این کارها را ایرانیها میکنند و الله گناه است چرا این کار را میکنید؟ ما اطیای خودمان را میکناریم و میرویم از خارج بالناز میآوریم (دکتر مشیر فاطمی - پدر ما را اطلاع در میاورند) بله معلوم می شود آقای دکتر فاطمی ۱۰ تومان ویزیت داده بد (دکتر مشیر فاطمی - بنده که الحمد لله محتاج نیستم) شما که هر وقت پیش ما آمدید باید که الحمد لله مفت گذشته - این تبیض است این یکتو کویلیکس نفر پورته ایجاد کردن است در این مملکت که همیشه خارجی را بر ما تحمیل میکنند و يك پول زیادی میدهند و بدبختی این است که نتیجه هم نیکی نرند با اینهمه خارجی که آورده ایم چه نتیجه ای گرفته ایم؟ میلیونها پول ما را بردند نتیجه چه شد؟ آخر گناه است که پول این ملت را بدهند بخارجیها، لااقل اگر میخواهید بدهید بیک ترتیب صحیحی بدهید، بگوئید فلان خارجی بیاید اینجا بکسال دوسال بماند و بعد اشخاصی را تربیت کند و جای خودش بگذارند الان هم توی این لایحه مدت نگذاشته اند و نوشته اند برای چه استخدام میشوند؟ هیچ توضیح نداده اند برای چه؟

ذوالفقاری (معاون نخست وزیر) - برای کارهای راه آهن است

سال ده سال دیگر باین مرحله برسیم که از این خارجی ها بی نیاز شویم حالا آن ها قمر مصنوعی و این حرفها دارند و ما آن ادعا ها را نداریم ولی کاری بکنید که بتوانیم این اقدامات را بکنیم و احتیاجات عمومیان، پلکان، سد مان کشاورزیمان را تاحدی بتوانیم بدست خودمان انجام دهیم این توضیحی بود که خدمت آقایان عرض کردم و استدعا میکنم چون شخص وزیر راه شخص شریفی است و احتیاج دارد تصویب بفرمایند.

نایب رئیس - آقای خلعتبری

خلعتبری - بنده میبینم در مجلس يك عصبانیتی بر علیه وزارت راه بعلمت نداشتن راه وجود دارد، در این تردیدی نیست که ما همه مان راه میخواهیم و وزارت راه هم نمیتواند راه در اختیار ما بگذارد بنده از آقایان تقاضا میکنم بودجه ای که برای وزارت راه تصویب کرده اند و در اختیار آقایان گذاشته شده آن بودجه را مطالعه بفرمایند، بنده تردید ندارم که در وزارت راه تلف میشود خا کاشی میشود، اینجا تمام درست است ولی در کجاست که نمیشود لایحه وزارت راه که میاید با عصبانیت مجلس سکه مارا نداریم روبرو می شویم علت این که مارا نداریم اینست که ما اعتبار نمیدهیم بوزارت راه شما ۱۲۰ میلیون تومان پول بجان موام دادید در ظرف دو سه سال ده کیلومتر راه نساخته اول کار يك مهندس ایرانی دوسال پیش استاد و گفت فکر این را غلط است متدشان غلط است، راهشان غلط است بعد آمدند بعد آمدنتها.

نایب رئیس - آقای خلعتبری راجع بلایحه بفرمایند

خلعتبری - بنده میخواهم ثابت کنم و نتیجه بگیرم این است که (مهندس اردبیلی - مجبور باستعفايش کردند) عصبانیت ما در مورد ساختن راه جهات دیگری دارد ولی در این لایحه بنده دیدم این اشخاص از انترتین متخصصینی هستند که تا بهال برای ایران آوردند و این را باید دلیل کنیم مدرک کنیم در مقابل متخصصین امریکائی و انگلیسی و غیره و متخصصین آلمانی سازمان برنامه که برای صنعت نساچی استخدام شده اند با ماهی ۵۰ هزار تومان و ۶۰ هزار تومان که هر سالی دوسه دفعه باید بیاورند باین و بیرون و در اینجا بنده نیستند و اگر قیاس است چطور با آنها قیاس نکنیم، چطور است که سازمان برنامه به متخصص آلمانی ۵۰ هزار تومان میدهد ولی وزارت راه ماهی ۵۰ هزار تومان، شهزار تومان نمیتواند متخصص بیاورد؟ در مجلس باید این مطالب را رسیدگی کرد، با کمال سادگی چند نفر آلمانی بیست هزار دولت آمدند و با کمترین حقوق ۵ سال اینجا کار کردند، حالا هم برای

دوسال دیگر وزارت راه میخواهد از وجود آنها استفاده کند. حقوقهای آنها هم متناسب است بنا بر این دیگر جهت ندارد يك لایحه ای که میدانیم لازمست رد کنیم برای این که جان مولم راه نساخته است، باید دید که جان مولم را در آورد که راه باز در ربطی باین عمل ندارد، طرز عمل اشخاص همیشه یکسان نیست همیشه نباید تری سر ملازد، اگر راست میگوئید پس جان مولم بزنید. جاهای دیگر را بزنید، خارجی های دیگر را بزنید که خارجی ها بفرمایند. کنسرسیوم را بزنید نه این نه وزارت راه را بزنید، نظارت را در همه جا اعمال کنید در این بولهای که خرج میشود تلف میشود اعمال کنید. آنوقت مهندسین ایرانی و مقاطعه کارها که در رأس کارها قرار میگیرند ماهی بآنها میگوئیم دزد و دزد و دزدی کرده اند چه دزدی اند؟ يك خارجی که می آید با او کاری ندارند در صورتیکه مزایا و حقوق های زیاد و همه چیز هم بهشان میدهند و ما عادت کرده ایم که بوزارت راه و مهندسین ایرانی فحش بدهیم و تجلیل از خارجی ها بکنیم. بنظر بنده این لایحه خیلی ساده است و شأن مجلس هست که بآن رأی بدهد.

نایب رئیس - آقای دکتر مشیر فاطمی موافقت؟ (دکتر مشیر فاطمی - بنده موافقم)

آقای سعید مهدوی موافقت؟ (سعید مهدوی - بنده موافقم) آقای احمد طباطبائی موافقت بفرمایند.

احمد طباطبائی - عرض کنم که جناب آقای خلعتبری با يك حال عصبانی صحبت فرمودند، خیلی عصبانی بودند و عصبانیشان از این جهت بود که فرمودند ما به متخصص خارجی ۵۰ هزار تومان میدهم و حالا چون حقوق این متخصص وزارت راه ۸ هزار تومان است اشکالی ندارد بنده معتمد باین که اگر کسی يك عمل بدی کرد نباید مجوز بشود برای يك عمل بد دیگری، آن عمل بد بوده است این عملی را هم که می کنیم بد است چون آنجا اولاً در این لایحه هیچ معلوم نیست تاریخ خانه خدمت استخدام این آقایان متخصصین کی بوده (عمیدی نوری - دوسال بوده) بنا بر این تاریخ خانه خدمت آنها کی بوده و کی تمام شده است که ما به این دو سال و کی تمام شده است؟ (بزرگ - ابراهیمی - چهار ماه و ده روز است) آن ۴ ماه و ده روز هم که عده است ربطی بآن ندارد این آقایان در این مدت حقوق میگیرند؟ الان حقوقی نمیگیرند یا نمیگیرند؟ مجوزی دارد یا ندارد ما باید برای حقوق دوره گذشته مجوز بدهیم و این لایحه برای

گذشته آنها مجوزی است اینها چیزهاییست که در این لایحه نیست با اضافه آقایان والله بالله بخدا بیاید يك کاری کنید که از متخصص داخلی استفاده کنید متخصص خارجی ما نداریم، اینها هم که می آیند اینها مثل نداشتن است چون این هائی که می آیند اینجا بنده متخصص و با حقوق های گزاف استخدام می کنیم، بهره عملشان با مهندسین خودمان برای ما یکسخت مثل نداشتن است نه آنها برای ما کار میکنند نه اینها خوب اگر میبایست برای ما کار نکنند و پول از بین برود و تقریباً بشود چرا آنها بعورت پول را بگذارند در همین جا تقریباً بشود ایرانی بخورد و بدیکری تمهیم آقایان برای يك دقمه بیاید استخدام خارجی را ممنوع بکنید حقوق هفت هزار تومانی را که به متخصصین خارجی میدهند اگر نصف آنرا سه هزار تومان آنرا به متخصصین و مهندسین ایرانی که در خدمت دولت هستند بدهند همانکار را می کنند در صورتی که به هیچ کدام سه هزار تومان حقوق نمی دهم آنوقت مزایای دیگر هم دارد، از برای رضای خدا اگر برای بکری تمهیم متخصصین و مهندسین خودمان را بیاوریم می بینید که خیلی از خارجی ها بهتر کار میکنند اگر هم کار نکردند مثل این است که آنها نکردند

نایب رئیس - آقای دکتر مشیر فاطمی

دکتر مشیر فاطمی - عرض کنم اولاً این جا ایراد گرفته اند که مدت این قرارداد چقدر است بنده مخبر کمیسیون نیستم ولی چون دیدم وزیر و معاون وزارت راه نیست از این جهت که لایحه يك قدری صراحت دارد توضیح عرض می کنم در اینجا نوشته است از تاریخ خاتمه قرارداد قبلی قرار داد قبلی هم بتصویب مجلس رسیده بنابراین در این گزارش توجه نکرده اند و حق بود که بقرار داد سابق هم مراجعه میکردند و تاریخش را می گذاشتند قرارداد سابق با تصویب مجلس در دوره هجدهم بود و این قسمت خیال میکنم شاید تصویب خودمان شده باشد، دوم این که آقایان همچو اظهار میدارند مهندسین ایرانی مهندسین ایرانی خوب ۱۰ تا ۲۰ تا ۳۰ مهندس کرد بیشتر نداریم خوب آنها هم مهندس ما مهندس عالی مقام داریم آقای مهندس عالی مقام که داریم استاد دانشگاه است يك موانعی دارد نمیتواند برود. مهندسین عالی مقامی که ما داریم هر کدامشان يك گرفتاری دانشگاهی و غیره دارند که نمیتوانند بروند بعلاوه این راه آهن که امروز چهار پنج هزار کارمند تکنسین دارد آنرا این هارا کی تربیت کرده؟ اغلب آنها را آلمانی

هائی که بتدریج آمدند ایران در راه آهن آنها را تربیت کردند. اما مطلب اساسی این است که بعقیده بنده الان يك هیأت اقتصادی آلمانی در تهران است که از طرف صدر اعظم آلمان مأموریت دارد ریاست این هیئت با يك شخصى از نمایندگان مجلس ملی آلمان است که رئیس کمیسیون اقتصادی خارجی است و این شخص با هیأت خودش مأموریت دارد که امور اقتصادی ایران را مطالعه کند و به بیند چه نوع کمک هائی میتواند بکند از نظر اینکه همکاری مجلسی ما هم در مجلس هست خوب ممکن است وزارت راه با آنها يك مذاکره ای بکند و يك متخصصین عالی مقامی را بطور مجانی و شاید برای يك مدت محدود بیاورند اینجا که يك کلاسهاى تشکيل دهند و معلومات را بالا ببرند ولى اینها اشخاصی که آستینشانرا بالا میزنند و میروند توی این تونل ها و راهها حقیقتش اینست همانطور که جناب آقای خلعتبری فرمودند ما زیاد داریم متعجبشماش میگذاریم آقایان ما هابه چندین میلیون دارید پول میدید براه آهن ، آقایان راه آهن تنها مؤسسه ای که بعقیده بنده کار و خدمت خودش را کرده برخلاف راه سازی وزارت راه که کارش خوب نیست هم پیشرفت کرده و هم خوب کار کرده و همه کارها واقعا بدست مهندسین لایق ایرانی که آنجا هستند و الان رئیس و معاون هستند با اتفاق مهندسین آلمانی که در راه آهن هستند شده و ما باید قدر آنها را بشناسیم .

نایب رئیس - پیشنهاد کفایت مذاکرات شده پیشنهادات بر تریبی که اصل شده است قرائت میشود (بشرح ذیل قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی . اینجانب پیشنهاد میکنم بکفایت مذاکرات رای گرفته شود .

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی ؛ اینجانب پیشنهاد کفایت مذاکرات را مینمایم ؛ بزرگ ابراهیمی .

پیشنهاد مینمایم مذاکرات در کلیات کافی است . عمیدی نوری

نایب رئیس - آقای سعید مهدوی بفرمائید .

سعید مهدوی - بنده تصور میکنم مطالبی که در اطراف این لایحه گفته شد کفایت میکند و بخصوص مخالفین هم مطالبی که راجع به مهندسين ایرانی گفتند بسیار خوب و به موقع و بجای بود و بایستی سعی کرد حتی المقدور مهندسین ایرانی را در کارها دخالت داد اما يك مطلبی را که بنده میخواهم تذکر بدهم اینست که قضایا را نباید با هم مخلوط کرد چه بسا متخصصین خارجی در این مملکت خوب کار نموده اند و ما ناراضی هستیم و مهندسین هم همینطور اما این لایحه ای را که دولت آورده از نظر دور نداشته باشید و ما عرض تشویق و تقدیر که يك عده آلمانی آمده اند و خدمت کرده اند و دستگاه دولتی ما هم از آنها تعریف میکند و ما هم حرکت مخالفی از آنها نشنیدیم بهتر اینست که اصلا اگر مهندس خارجی در ایران خدمت میکنند اگر واقعا خدمت میکنند از آنها تشویق بشود و همه را بيك چوب نرانیم و تصور میکنم که مطلب تازه تری هم نباشد که باز گفته شود .

نایب رئیس - آقای معاون نخست وزیر معاون نخست وزیر (ناصر - ذوالفقاری) - ایرادهائی که نماینده محترم گرفته اند در مقدمه لایحه خود وزارت راه توضیح کافی داده شده که بنده عین مقدمه را برای آقایان عرض میکنم وزارت راه از نظر توسعه خطوط جدید و بمنظور پیشرفت در امر ساختمانی و بهره برداری و همچنین نگاهداری پلها و تونلها و عملیات حفاظتی و استحکامی و ریل گذاری و انجام پروژه های جدید و تقویت کادر فنی با استناد موافقت کمیسیون برنامه مجلس شورای ملی در سال ۱۳۳۴ دوازده نفر کارشناس آلمان غربی را برای مدت یکسال بموجب پیمان نامه های منعقد شده جهت خدمت در راه آهن دولتی ایران استخدام و مشغول کار نموده است در سال گذشته که مدت پیمان کلیه آنها پایان رسید چون میسر بود که از ادامه

خدمت چند نفر از کارشناسان مزبور صرف نظر شود و بجای آنها از وجود کارکنان ایرانی استفاده گردد از نظر صرفه جوئی در بودجه پیمان هفت نفر از آنان تجدید نشد و از خدمت برکنار شدند ولی چون بوجود پنج نفر دیگر از کارشناسان مزبور احتیاج داشتند این بود که این لایحه را تقدیم کردند . این توضیحی است که بنده می خواستم بعرض آقایان نمایندگان محترم برسانم .

نایب رئیس - آقای ارباب موافقت بایشانهاد کفایت مذاکرات ؟ (ارباب - موافقت) آقای عمیدی نوری موافقت ؟ (عمیدی نوری - موافقت) آقای بهبهانی مخالفید بفرمائید

بهبهانی - بنده خیال میکنم که اساساً شأن مجلس در اینست که اجازه بفرماید هر کدام از آقایان نسبت به لایحه ای که مطرح است اظهار نظر بکنند و مخالفت کردن با اظهار نظر همکاران بنظر من اصولاً درست نیست ولی اینجا يك مطلبی جناب آقای ذوالفقاری فرمودند که محرك بنده شد راجع باین که در مورد این لایحه صحبت کنم .

نایب رئیس - در لایحه نمی توانید صحبت کنید .

بهبهانی - راجع بکفایت مذاکرات آن اینست که ایشان فرمودند در مقدمه این لایحه ذکر شده است بر اینکه از چه جهت ما این ۵ نفر را میخواهیم استخدام کنیم ، اگر قرار باشد در مقدمه هر لایحه ای هر وزیرى اظهار نظر بکند و مجلس هم بخواهد مطیع اظهار نظر وزیر باشد پس مخالفت و موافقت معنی ندارد (معاون نخست وزیر - توضیح داده اند) از این جهت است که بنده خیال میکنم اگر نظر بنده راجع بمخالفت با اظهار نظر آقایان و مقدمه توأم بشود حق اینست که مجلس شورای ملی که مرکز بحث و انتقاد و مشاوره است آقایان اجازه بفرمایند لوايعی که میآید با يك پیشنهاد کفایت مذاکرات همکاران دیگرشان را از اظهار نظر درباره لایحه محروم نکنند (سلطانی - احسن)

نایب رئیس - آقای عمیدی نوری موافقت بفرمائید .

عمیدی نوری - بنده خیال میکنم همه نمایندگان محترم در موافقتی که موضوع وزارت راه و راه آهن و کارهای دولت چه دولت گذشته و چه دولت فعلی صحبت شده همه از پیشرفت راه آهن راضی بودند همه می گفتیم تنها جایی که اثر و عمل دیده میشود راه آهن است و خوشبختانه در کار راه آهن هم يك اصلاحات دقیق تری شده که حتی لکوموتیوش تبدیل شده بصورت دیگر که تقریباً در هر کدام از خط شمال و جنوب ۵، ۵ ساعت مدت کم شده و وضع راه آهن هم خوب شده چرا خوب شده البته يك متخصصین خارجی در این راه آهن هستند در امور فنی نظارت می کنند يك قسمتشان هم همین عده هستند . این لایحه استخدام جدید که نیست ؛ اینها همان آقایانی هستند که مشغول بودند ، کار کردند ، راه آهن ما را بوضع فعلی حفظ کردند ما از آنها قدر دانی و تقدیر می کنیم بنابراین خیال می کنم که مطلب تازه ای نیست آقایان موافقت بفرمائید که دیگر بحثی در کفایت مذاکرات نکنیم البته اگر پیشنهادات اصلاحی دارند معنی ندارد در خود ماده بدهند اینست که بنده خودم این را يك مطلب ساده ای میدانم استخدام جدید نیست تمام این انتقاد هائی که می کنید از سازمان برنامه بکنید و باید هم بکنید ، در سازمان برنامه آقایان ماشین نویس از خارج استخدام می کنند

نایب رئیس - رای میگیریم بکفایت مذاکرات آقایانی که موافق هستند قیام بفرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد چون پیشنهادی نرسیده برای شور دوم بکمیسیون ارجاع میشود .

۷- تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

نایب رئیس - مجلس را ختم میکنیم جلسه آینده روز سه شنبه ساعت ۹ صبح دستور هم لوايعی موجوده .

(مجلس نیم ساعت بظهر ختم شد)

نایب رئیس مجلس شورای ملی - اردلان